Kurban Bayramı
Gönderen Kadir Hatipoglu - Temmuz 17 2021 01:00:00

                                                                                                                             Allah’a hamdü senalar olsun ki, bir Kurban Bayramına daha eriştik. Kurban pek çok kaza, bela ve hastalıklardan korumaya vesile olan ve bir çeşit Allahu Tealaya şükür ifade eden ve ona yaklaştıran vacip bir ibadettir. Sözlükte; Allâh’a yakınlaşmaya vesile olan şey anlamlarına gelen kurbân, dinî bir terim olarak, ibâdet maksadıyla, belirli şartları taşıyan hayvanı usulüne uygun olarak kesmeyi ve bu amaçla kesilen hayvanı ifade eder. Böylece “Kurban”, insanı Rabbine yaklaştıran bir ibadet olarak nitelenmiştir. Kurban Bayramında kesilen kurbana “udhiye”, hacda kesilen kurbana ise “hedy” denir. Kurban uygulaması, Hz. Adem’den bu yana hemen bütün dinlerde mevcut olmakla birlikte şekil ve amaç yönüyle aralarında farklılıklar bulunur. Kur’an’da Maide suresi 27. ayette Hz. Adem’in iki oğlunun Allah’a kurban takdim ettikleri geçmektedir. Hac Suresi 34. ayette ise ilahî dinlerin hepsinde kurban hükmünün konulduğuna işaret vardır. Ancak Hıristiyanlıkta kurban anlayışı bozulmuştur. İnsanların günahları karşısında İsa’nın kendisini feda ettiği ve çarmıha gerildiği; böylece bu kurbanla, hristiyanların doğuştan gelen günahlarına kefaret olduğu şeklinde bir bozuk inanışa dönüşmüştür. Allah’a yaklaşmak için sevdiğimiz şeylerden infak etme anlamında kullanılan Kurban’ın tarihi seyrine baktığımızda, ilk insan Hz. Adem’den bu yana mevcut olduğunu görürüz. Şöyle hafızalarımızı biraz tazelersek, Hz. Adem’in iki oğlu Habil ve Kabil, Allah’a kurban ile imtihan olmuşlar, birisinin sunduğu kabul edilirken diğrenin sunduğu kurban reddedilmişti. Kesin olmamakla birlikte bazı görüşlere göre Habil’in kurbanı en sevdiği kuzusu iken Kabil’in kurbanı ise günü geçmiş sebzeler olmuştu. İnsanoğlu hiçbir mal ve mülkün gerçek sahibi olmadığı halde, geçici bir süre de olsa eline geçen nimetleri infak hususunda hemen cimrileşiveriyor. İşte kurban, fedakarlığı simgeliyor. Cimrilikten arınmayı simgeliyor. Allah’a her konuda itaatı simgeliyor. Yeri geldiğinde bir hayvanı yeri geldiğinde kendi dini için vatanı için canınını verebileceğini simgeliyor.   Maalesef bazen işin gerçek hikmetini bilmeyen bazı kimselen Kurban ibadetini barbarca bulduklarını dile getirirler. Kurban ibadeti, bir kan dökmedir. Ama nice canlar kurtaracak bir kan dökmedir. Çünkü bugün insanoğlunun doğasında kan dökme duygusu olduğu kabullenilmiş bir gerçektir. İspanya’da yapılan boğa güreşleri, birbirini tanımayan iki kişinin birbirini öldürürcesine yaptıkları boks maçları, kickboxlar insanoğlunun doğasını doğrudan yansıtır. Hatta yarış arabaları seyreden seyirciler bile acaba kaza olacak mı diye bir gizli bir beklenti ile yarışı seyrederler. Biz de bir atasözü vardır, çivi çiviyi söker diye. İşte kurban da insanın deşarj olmasını sağlıyor ve kalbi yumuşuyor. Masum bir hayvanın kanının akıtıldığını gören kimsenin yüreği yumuşayıveriyor. Yumuşayan kalpler nasıl canlara kıyabilir. Tıpkı kısasta hayat olduğu gibi kurban da insanın kötü enerjisi nötürülize eden bir ibadettir. Bir hadisi şerifte Rasulullah (SAS) şöyle buyuruyor: “Zulümden kaçınınız.

Çünkü zulüm Kıyamet gününde, zalime zifiri karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakınınız. Çünkü cimrilik sizden önceki ümmetleri helak etmiş, onları birbirlerinin haksız yere kanlarını dökmeye, haramlarını helal saymaya sevk etmiştir.” (Müslim, Birr 56) Bir başka yönü ile de vermeyi alıştırıyor bize. Yine insanın fıtratı ‘Rabbena hep bana’dır. Vermek başkaları ile paylaşmak zor iştir. İşte Kkurban, ibadet adı altında bu güzel huyuda alıştırıyor Allah Teala. Ama maalesef bazen, Allah’ın bize sunduğu sayısız nimetlere karşı bunlardan denizde bir damla denmeyecek kadar bir nimeti çıkartamama acizliğini gösterebiliyoruz. Allah Teâla bu özelliğimizi şöyle ifade ediyor: “De ki: ‘Siz Rabbimin rahmet hazinelerine sahip olsaydınız, o zaman bile, harcamakla tükenir endişesi ile elinizi sıkı tutardınız, insanoğlu zaten cimridir.” (İsra 100) Oysa her şey zaten onun bize emaneti değil mi, Yunus bunu şöyle dizelerle dile getiriyor: “Mal sahibi mülk sahibi Hani bunun ilk sahibi Mal da yalan mülk de yalan Al biraz da sen oyalan”   Oysa biz Kalu belada Allah’a yalnızca ve yalnızca ona itaat edeceğimize söz vermiştik.(?) Madem ki dağların ve taşların yüklenemeyeceği sorumluluk mükellefiyetini üstlenerek, meleklerden bile üstün olacağımıza söz verdik o halde bu görevimizi, gönül huzuru içinde yapmalıyız. İşte, sözünde durup, nefsini yenen, cimriliğini kıran ve Allah’ın kendisine verdiği nimetleri, başkaları ile paylaşabilene ne mutlu. Allah’ın aşkıyla dolduk   Bu yolda Yunusca sevdik Rasulüne ümmet olduk   Kardeş olmayı öğrendik Canlara cananı bulduk   Şükür hen gafleti yendik Mü’miniz kalu beladan   Mü’miniz kalu beladan   Ehli sünnet vel cemaat   Kabedir kıblegahımız Yüce Mevla’ya itaat   Yüce Kur’an kitabımız İşimiz ibadet taat   Kalpleredir hitabımız Mü’miniz kalu beladan   Mü’miniz kalu beladan   Allah’a yaklaştıran ibadetlerden en önemlisi infaktır. Her nimetin bir şükür yolu vardır. Paranın şükrü zekatıdır. Canın şükrü edası yeri geldiğinde cihat edebilmedir. Bizim istifademize sunulan canlıların şükrü de kurbandır. Şükürler olsun ki, Allah Teala,

bizden yapamıyacağımız fedakarlıklar beklemiyor. Düşünün ki evlatların şükrü içlerinden birinin kurbanı olsaydı, hangimiz yapabilirdik…. Bu imtihanı hiç birimiz başaramazdık. Ancak, Hz. İbrahim bundan müstesna. Allah Tealâ, Hz. İbrâhim’e lutfu ile peygamberlik vermiş, onu ateşin yakmasından korumuş, imkansız olmasına rağmen duasını kırmayarak yaşlılığında ona İsmail’i vermiş, hatta kısır hanımından da yine peygamber olacak bir oğul daha yani İshak’ı da vermiştir. Yüce Allah ona vermiş olduğu bu ihsanların karşısında onu evlat sevgisi ve Allah sevgisi arasında seçim yapma gibi bir imtihana da tabi tutmuştur. İlk imtihanı ayrılıktır. Yıllarca evlat özlemi çeken Hz. İbrahim, nihayet bir oğula kavuşmuş ama akabinde Allah Teâla onun bu çocuk sevgisini kırmak için ilahi bir emirle, daha iki yaşndaki oğlu ile eşi Hacer’i kilonurda metrelerce uzağa ta Mekke’ye bırakmak zorunda kalmıştır. O bu imtihanı başarmıştır. Allah’ın emrini her şeyden yüce bilip insan değil, bir bitki hatta su bile bulunmayan bugünkü Kabe’nin yakınına tam bir teslimiyet içerisinde ailesini bırakıp dönmüştür. Hz. İbrahim’in İmtihanı ayrılık ile de bitmemiştir. Çünkü peygamberler en ağır imtihanla imtihan olurlar. Can paresi , gözünün nuru oğulcuğu İsmail biraz büyüyüp, serpilip çocuk yaşa geldiğinde Allah yeni bir imtihana tabi tutuyor. Ona verilen nimetlerden en sevdiği nimeti yani oğlunu Allah için kurban et emrini veriyor. Hz. İbrahim, bütün varlığını kurban etmeye hazır ama rüyaları ona en sevdiği şeyin İsmail olduğunu söylüyor…. İsmail.. İsmail’i kurban etmek… Allah teala, Hz. İbrahim’in kayıtsız şartsız, Allah’a olan bağlılığını imtihan etmiştir. Allah’ın ona bahşettiği yavrusunu, tekrar Allah’a verebilecek mi?.. Gerçekten ne ağır bir imtihan!.. Ama Hz. İbrahim, bağrı yansa da, yüreği pare pare olsa da, o dikenden esirgediği yavrusunu kendi elleriyle kurban etmek için Mina’ya götürmeye kararlıdır… Bıçağını bilevliyor, öyle keskin olmalı ki, oğulcuğu daha fazla acı çekmemeli, eğer bir seferde kesemezse, belki kendi de bu işi başaramayacağından endişeli, işte bıçağı öyle bilevliyordu, kafasında üstesinden gelemeyeceği binbir düşünce ile… Ve nihayet bugün yani bizim için bayram olan bugün olduğunda Allah’a olan itaatini ispat için, oğlunu alıyor ve Mina’ya götürüyor. Kendi dalgın önde, oğulcuğu arka sıra geliyor. Şeytan bu boş durur mu tam fırsatı ailenin bütün fertlerini kandırmaya çalışıyor ama başaramıyor, nihayet İsmail’e ilişiyor ve ona babasının kendisini kesmeye götürdüğünü söylüyor. İsmail, bir şeylerden şüphelense de şeytana fırsat vermiyor hatta şeytana attğı taşlarla onu tek gözünden ediyor da artık adı “kör şeytan” oluyor. İsmail durumu babasına sorduğunda babası ona gördüğü rüyayı ve emri ilahiyi söylüyor. İsmail, daha çocuk yaşta, ama o da bir peygamber olacak tinette. İsmail, ne kaçıyor, ne de baba bana nasıl kıyarsın diyor.. “Baba daha hayatımın baharındayım demiyor!” Babasına söylediği şeye bakın, Babacığım, emrolunduğun şeyi yap, yani sakın elin titremesin güçlü ol. Ve beni inşallah sabredenlerden bulacaksın. Yani ben de metin olacağım, senin işini zora sokmayacağım” diyordu… Ne büyük bir imtihan. Kesilecek mekana geliyorlar, İsmail boylu boyunca yüzü koyun uzanıyor boynunu taşın üzerine koyuyor. İbrahim Peygamber, “Ulu’l- Azm” peygamber olmak elbette kolay değil. İşte İbrahim (AS) da, bıçağı kaldırıyor ve gözünü kapatıp sürüyor bıçağı bakmaya doyamadığı oğulcuğunun boynuna. Ne oluyor bıçağa ki kesmiyor. İbrahim (AS) bakamıyor, kesmek zorunda… sürtüyor var gücüyle bir iki üç …ama bıçak kesmiyor. Gözünü kaldırıyor

göklere, Rabbine yalvarırcasına bu imtihan daha ne kadar sürecek diye yardım istiyor. Oysa Allah Teala’nın ondan istediği bir ceset değildir, yalnızca itaat edip edemiyeceğidir, evet ikisi de imtihanlarını başarmışlardır. Allah Teâla şöyle buyuruyor: “Onların (kurbanların) ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır. Fakat O'na sadece sizin takvanız ulaşır.” Allah İsmail’i ona yeniden hibe ediyor, Çünkü İbrahim, babalığı değil, peygamberliği seçmiştir; babalık şefkatini değil nebilik ciddiyetini seçmiştir, oğlunu değil Rabbini seçmiştir. Bu hâdise Saffat suresinin 100-111. ayetlerinde şöyle ifade edilmektedir: 100   “Ey Rabbim! Bana salihlerden olacak bir çocuk bağışla.” 101   Biz de ona uysal bir oğul müjdeledik. 102   Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona, “Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?” dedi. O da, “Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşaallah beni sabredenlerden bulacaksın” dedi. 103,104   Nihayet her ikisi de (Allah’ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak için) yüz üstü yere yatırınca ona, şöyle seslendik: “Ey İbrahim!” 105   “Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükafatlandırırız.” 106   “Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır.” 107   Biz, (İbrahim’e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail’i) kurtardık. 108   Sonradan gelenler arasında ona güzel bir ad bıraktık. 109   İbrahim’e selam olsun. 110   İyilik yapanları işte böyle mükafatlandırırız. 111   Çünkü o mü’min kullarımızdandı.   Allah o günü insanlığa bayram kılmıştır. Bugün işte böyle bir bayram. Allah çocuklarımızı bize bağışlıyor. Kurban olarak ehli hayvanı yeterli buluyor. İşte o günden beri Kurban, bir Müslüman’ın bütün varlığını gerektiğinde Allah yolunda feda etmeye hazır olduğunun bir nişanesidir. Diğer taraftan kurban, insanın nefsani arzularını ve sufli duygularını boğazladığının da bir işaretidir.   Kurbanın tarihsel yönünü anlattık. Şimdi ise işin fıkhi yönünü ele alacağız. Kurban kesmenin fıkhî açıdan değerlendirilmesi hususunda fakihler arasında görüş farklılıkları vardır. Dinen aranan şartları taşıyan kimselerin kurban kesmeleri Hanefî mezhebinde ağırlıklı görüşe ve bazı müctehid imamlara göre vacip, fakihlerin çoğunluğuna göre müekked sünnettir. Hanefîler, Kur’an’da Hz. Peygamber’e hitaben “Rabbin için namaz kıl, kurban kes.” (el-Kevser, 108/2) buyrulmasının ümmeti de kapsadığı ve gereklilik bildirdiği görüşündedirler. Ayrıca Hz. Peygamber’in birçok hadisinde hali vakti yerinde olanların kurban kesmesi emredilmiş veya tavsiye edilmiş, hatta “Kim imkanı olduğu halde kurban kesmezse bizim mescidimize yaklaşmasın.” (İbn Mâce, “Edahi”, 2; Müsned, II, 321), “Ey insanlar, her sene, her ev halkına kurban kesmek vaciptir.” (Tirmizî, “Edahî”, 18; İbn Mâce, “Edahî”, 2) gibi ifadelerle bu gereklilik önemle vurgulanmıştır. Kurban kesmek, akıllı, buluğ çağına ermiş, dinen zengin sayılacak kadar mal varlığına sahip ve misafir olmayan Müslüman’ın yükümlü olduğu bir ibadettir. Temel ihtiyaçlarından ve borcundan başka 20 miskal (80.18 gr.) altın veya bunun değerinde para veya eşyaya sahip olan kişi dinen zengindir; kurban kesmesi gerekir. Kurban kesecek kadar zengin olmak demek, bir kimsenin (kira dahi olsa) oturacağı evi, yiyeceği,

içeceği, (ama ucuz ama pahalı olsun fark yoktur)ev eşyaları, olup da bunlara ilaveten elinde fazla olarak bulunan 80.18 gram altını veya bunun değerinde mark dolar veya kıymetli eşyası bulunan kişinin kurban kesmesi vacip olur. Hane halkı içinde, dinen zengin sayılan mükelleflerin sayısı birden fazla ise, her birinin ayrı ayrı kurban kesmesi icap eder. Dede, nine, oğul ve torunlar aynı evde kalsalar ve bu ailede ninenin gelinin dedenin ve oğulun kurban kesecek kadar kendine ait parası olsa, her birinin ayrı ayrı kurban kesmesi gerekir. Kurban her birine ayrı ayrı vaciptir. Yani hep birlikte yalnızca bir koyun kesmeleri olmaz. Ancak büyük baş bir hayvana birlikte iştirak edebilirler. Bu sene kendime gelecek sene karıma kurban keserim denilemez. Her kişi kendi kurbanından bizzat kendisi sorumludur. Zengin olmayanın veya üzerine her hangi bir sebepten dolayı kurban düşmeyen kimsenin kurbanı makbuldür ve kurban kesme ibadetinin sevabına erer. Kurban teşrik tekbirleri arefe günü, sabah namazından başlayıp, bayramın dördüncü günü ikindi vaktine kadar her farz namazdan sonra selam verilir verilmez getirlimesi vaciptir. Çoğu zaman çekmesi unutulan tekbiri anımsamanın en kolay yolu kılınacak seccadelere teşrik tekbirlerini hatırlatıcı olsun diye çengelli iğne ile bir yazı iliştirmek hatırlamanızda yardımcı olacaktır. Tekbir şöyledir: Allahu ekber Allahu ekber Lâ ilâhe illallâhu vallâhu ekber Allâhu ekber ve lillâhi’l- hamd.   Kurbanların kesimi, bayramın birinci günü bayram namazından başlayıp, üçüncü gününün akşamına kadar kesilebilir. Bir zaruret yoksa hayvanı gece kesmek iyi değildir.   Diğer bayramlarımız gibi Kurban Bayramı da ciddi bir anlam erazyonuna uğramasına rağmen, yine de toplumun farklı katmanlarını bir araya getiren, birlikteliği, toplum olmanının getirdiği duygu yoğunluğunu, akraba ziyaretlerini, paylaşmayı birlikteliği hatırlatmayı sürdürmektedir. Sizlerden ricamız, bu bayram günlerini mümkün olduğu kadar yavrularımıza yaştmaya ve sevdirmeye çalışmaktır. Maalesef burada, yani yabancı bir ülkede bulunmanın getirdiği çalışma hayatı ve okul gibi bazı sıkıntılar vardır. Senede yalnızca iki bayramımız olduğunu unutmayalım. Bu bayramlarda imkan dahilinde işveren ve okul idaresinden izin almak suretiyle dinimizi ve kültürümüzü yaşatmaya özen gösterelim. Bazı ailelerin bayram günlerinde izin almaması sebebiyle, bu aileler diğer Müslüman ailelere emsal gösterilmektedir. Burada kültürlerini her hali ile yaşatmaya çalışan Yahudilere imrenmek yerine, bizler de kendi dinimizi ve kültürümüzü nasıl yaşatabileceğimizi düşünüp birlikte hareket etmeliyiz.   Bugün sevinç günü, kederi bir yana bırakıp mutlu olma günü, kurbanlar kesilecek, sevap niyetiyle etler dağıtılacak herkese…Bütün bir İslam aleminde yürekler bir olacak, göklerde rahmet meleklere bizlere dualar edecek, rahmet yağacak sağnak sağnak yeryüzüne. Bugün hepimzin yüreği şenlenip bayram sevinci ile coşacak…Rabbim, bizleri sevdiklerimizden ayırmasın, onların acılarını bizlere göstermesin, yuvalarımıza huzur ve saadet versin, bizleri hidayet üzere sabit kadem yapsın, Bizleri her iki cihanda aziz eylesin Rabbimiz dualarımız makbul eylesin. Hepimizin Kurban bayramı mübarek olsun…   Artarak gönlümün aydınlığı her saniyede Bir mehabetli sabah oldu Süleymaniye’de Kendi gökkubbemiz altında bu bayram saati Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan Kalkıyor tozlu zaman perdesi her an aradan Gecenin bitmezliğe yüz tuttuğu andan beridir Duyulan gökte kanat, yerde ayak sesleridir. Bir geliş var!...Ne mübarek, ne garip alem bu!.. Hava boydan

boya binlerce hayaletle dolu… Her ufuktan bu geliş eski seferlerdendir; O seferlerle açılmış nice yerlerdendir. Bu sukunette karıştıkça karanlıkla ışık Yürüyor, durmadan, insan ve hayalet karışık; Kimi gökten, kimi yerden, üşüşüp her kapıya Giriyor, birbiri ardınca ilahi yapıya. … Ulu Mabet seni ancak bu sabah anlıyorum; Ben de varisin olmakla, bugün mağrurum; Bir zaman hendeseden abide zannettimdi; Kubben altında bu cumhura bakarken şimdi, Senelerden beri rüyada görüp özlediğim, Cedlerin mağfiret iklimine girmiş gibiyim. Dili bir, gönlü bir, imanı bir, insan yığını Görüyor varlığının bir yere toplandığını Büyük Allah’ı anarken bir ağızdan herkes Nice bin dalgalı tekbir oluyor tek bir ses; …. Ne kadar duygulu, engin ve mübarek bu seher! Kadın, erkek ve çocuk, gönlü dolanlar yer yer, Dinliyor hepsi büyük hatıralar rüzgarını, Çaldıran topları, ardınca Mohaç toplarını Gökte top sesleri bir bir nerelerden geliyor ? Mutlaka her biri bir başka zaferden geliyor: Kosova’dan, Niğbolu7dan, Varna’dan, İstanbul’dan… Anıyor her biri bu vakayı heybetle bu an;   Yahya Kemal Beyatlı

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler